

**РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА**

71 – 151/ 12
Београд

дел.бр. 27903 датум: 22.01.2013. г.

Заштитник грађана
Zaštitnik građana

Република Србија
Аутономна Покрајина Војводина
ПОКРАЈИНСКИ ОМБУДСМАН

БЕОГРАДСКИ СЕНТАР
ЗА ЛЈУДСКА ПРАВА

НАЦИОНАЛНИ МЕХАНИЗАМ ЗА ПРЕВЕНЦИЈУ ТОРТУРЕ

**МОНИТОРИНГ УСТАНОВА
У КОЈИМА СЕ НАЛАЗЕ
ЛИЦА ЛИШЕНА СЛОБОДЕ**

**МОНИТОРИНГ
ПОЛИЦИЈСКИХ УПРАВА И СТАНИЦА**

Извештај о посети ПС Бач

Београд, новембар 2012. године

МАНДАТ НАЦИОНАЛНОГ МЕХАНИЗМА ЗА ПРЕВЕНЦИЈУ ТОРТУРЕ

Законом о ратификацији Опционог протокола уз Конвенцију против тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни и поступака¹ прописано је да Национални механизам за превенцију тортуре (НПМ) обавља посете установама у којима се налазе или се могу налазити лица лишена слободе у циљу одвраћања државних органа и службених лица од било каквог облика мучења или било ког другог облика злостављања, као и ради усмеравања државних органа ка стварању смештајних и осталих животних услова у установама у којима се смештају лица лишена слободе у складу са важећим прописима и стандардима.

НПМ има право на несметан, ненајављен и свакодобан приступ свим установама и свим просторијама у којима се налазе или се могу налазити лица лишена слободе; да насамо разговара са тим лицима, са службеним лицима која су обавезна да сарађују тим поводом, и са свим осталим лицима која могу имати информације значајне за поступање према лицима лишеним слободе; приступ свој документацији која се односи на та лица; да надлежним органима даје препоруке у циљу побољшања начина поступања према лицима лишеним слободе и унапређење услова у којима се она задржавају или затварају.

У члану 2а Закона одређено је да Заштитник грађана обавља послове НПМ и да у обављању тих послова сарађује са омбудсменима аутономних покрајина и удружењима чијим је статутом предвиђени циљ удруживања унапређење и заштита људских права и слобода, у складу са законом.

Заштитник грађана и Покрајински омбудсман АП Војводине су потписали Меморандум о сарадњи у обављању послова НПМ², којим је предвиђено је да ће Покрајински омбудсман активно учествовати у посетама мониторинг тима НПМ установама у којима су смештена лица лишена слободе, а које се налазе на територији АП Војводине.

На основу спроведеног поступка по Јавном позиву³ Заштитник грађана је изабрао удружења са којима ће остваривати сарадњу у обављању послова НПМ, и то Београдски центар за људска права, Виктимолошко друштво Србије, Дијалог, Иницијатива за права особа са менталним инвалидитетом (MDRI-S), Комитет правника за људска права (YUKOM), Међународна мрежа помоћи (IAN), Одбор за људска права – Ваљево, Хелсиншки одбор за људска права у Србији и Центар за људска права – Ниш.

План посета НПМ за 2012. годину је сачињен у складу са договором Заштитника грађана, Покрајинског Омбудсмана и изабраних удружења која су задужена да системски прате положај лица лишена слободе у посебним областима.

По обављеним посетама, НПМ сачињава извештаје које доставља посећеној установи. Након тога, НПМ ће одржавати стални дијалог са посећеном установом као и органом у чијем је саставу, у циљу отклањања утврђених недостатака који могу довести до појаве тортуре, нељудског или понижавајућег поступања.

¹ "Сл. лист СЦГ - Међународни уговори", бр. 16/2005 и 2/2006 и "Сл. гласник РС - Међународни уговори", бр. 7/2011

² 12. децембра 2011. године

³ објављеном 29. децембра 2011. године у „Службеном гласнику Републике Србије“

ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ПОСЕТИ

ПОЛИЦИЈСКА СТАНИЦА	Полицијска станица Бач <i>/ у саставу Полицијске управе Нови Сад</i>
РАЗЛОГ ПОСЕТЕ	Обављање послова Националног механизма за превенцију тортуре (НПМ) у складу са чл. 2а Закона о ратификацији Опционог протокола уз Конвенцију против тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни и поступака („Сл. лист СЦГ - Међународни уговори“, бр. 16/2005 и 2/2006 и "Сл. гласник РС - Међународни уговори", бр. 7/2011)
ЦИЉ ПОСЕТЕ	Одвраћање органа јавне власти и службених лица од било каквог облика злостављања или мучења, као и њиховог усмеравања на стварање услова и поступање према лицима лишеним слободе у складу са важећим прописима и стандардима, све у циљу превенције тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни и поступака.
ПОСЕТУ ОБАВИО	Заштитник грађана, У сарадњи са Покрајинским омбудсманом АП Војводине и удружењем грађана Београдски центар за људска права
ВРСТА ПОСЕТЕ	Редовна посета, у складу са Планом посета Националног механизма за превенцију тортуре за 2012. годину
ДАТУМ ПОСЕТЕ	5. новембар 2012. године
НАЈАВА ПОСЕТЕ	Посета је најављена писаним путем
ТИМ ЗА ПОСЕТУ	вођа тима: Стеван Арамбашкић, заменик Покрајинског омбудсмана АП Војводине чланови тима: Јелана Самарџић, саветница Заштитника грађана Никола Јевтић, саветник Заштитника грађана Имола Шереш, представник Београдског центра за људска права

ТОК ПОСЕТЕ

ФАЗА I: РАЗГОВОР СА РУКОВОДСТВОМ УСТАНОВЕ

Посета тима Националног механизма за превенцију тортуре започета је разговором са Иваном Петеом, замеником командира Полицијске станице Бач, Полицијске управе Нови Сад, којом приликом је указано на мандат НПМ, опште циљеве који се желе постићи, принципе поступања и план посете Полицијској управи. Заменик командира Полицијске станице је представио Полицијску станицу у општим цртама, и указао на основне проблеме са којима се Полицијска станица суочава у раду.

ФАЗА II: ОБИЛАЗАК УСТАНОВЕ

Тим НПМ је посету наставио обиласком зграде Полицијске станице Бач. Прегледане су и фотографисане просторија за полицијско задржавање и извршен обилазак просторија за испитивање осумњичених.

ФАЗА III: РАЗГОВОР СА ЗАТЕЧЕНИМ ЛИЦИМА

Тим НПМ није обавио појединачне интервјуе са лицима лишеним слободе у Полицијској станици Бач, јер у моменту посете није затечено ни једно лице коме је одређено полицијско задржавање. Обављени су разговори са затеченим полицијским службеницима који су чланове тима НПМ информисали о начину рада, као и о проблемима са којима се суочавају у раду.

ФАЗА IV: УВИД У ДОКУМЕНТАЦИЈУ

Извршен је увид у документацију у предметима који се односе на лица према којима је одређено задржавање.

ФАЗА V: ЗАВРШНИ РАЗГОВОР СА РУКОВОДСТВОМ УСТАНОВЕ

Посета Полицијској станици Бач окончана је завршним разговором тима НПМ са руководством Полицијске станице.

Вођа тима НПМ указао је на основне утиске о посети, пре свега о поштовању права лица лишених слободе, о елементима који могу довести до појаве тортуре, нечовечног или понижавајућег поступања, као и односу запослених према тиму НПМ. Прибављена су и додатна објашњења о појединим релевантним околностима. Изражена је спремност руководства Полицијске станице да се спроведу мере које буду предложене у извештају о посети.

САРАДЊА СЛУЖБЕНИХ ЛИЦА СА ТИМОМ НПМ

Сви полицијски службеници у Полицијској станици Бач остварили су пуну сарадњу са тимом НПМ, омогућили приступ и преглед свих просторија и инсталација, фотографисање, пружили све тражене информације и омогућили увид у тражену документацију, без обзира на степен њене тајности.

ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ПОЛИЦИЈСКОЈ СТАНИЦИ

ПОЛИЦИЈСКА СТАНИЦА	БАЧ <i>у саставу Полицијске управе Нови Сад</i>
Адреса ПС	Ј.Н.А бр.46
Тел. ПС	021/ 770 – 157
Командир полицијске ПС	Стевица Милосављевић
Просторије за полицијско задржавање у ПС	У ПС Бач просторија за задржавање се не користе због неусловности, те се из тог разлога лица по прекршајима задржавају у полицијским станицама у којима постоје услови за задржавање на подручју ПУ Нови Сад док се лица задржана због кривичних дела у трајању до 48 сати задржавају у просторијама притворске јединице Окружног затвора у Новом Саду.

СЛУЖБЕНИ ПОДАЦИ О ПОЛИЦИЈСКОЈ СТАНИЦИ

Број лица којима је одређено задржавање у ПС у 2011. г.	Због кривичног дела	4
	Због прекршаја	44
Број обављених лекарских прегледа задржаних лица у 2011. г.		2
Исхрана лица у време задржавања	Не обезбеђује се	
Број задржаних лица којима је решењем суда одређен притвор у 2011. г.		4
Употреба средстава принуде од стране полицијских службеника ПС у 2011.г.	Физичка снага	2
	Службена палица	/
	Средства за везивање	2
	Ватрено оружје	/
Притужбе на поступање полицијских службеника ПС у 2011.г.	Број притужби	8
	Број основаних притужби	1
Дисциплински поступци за извршене повреде службене дужности полицијских службеника ПС у 2011.г.	Број поступака	1
	Изречених мера за тешке повреде	1
	Изречених мера за лаке повреде	/
	Поступци у току - неокончани	/

ПОСТУПАЊЕ У ВРШЕЊУ ПОЛИЦИЈСКИХ ОВЛАШЋЕЊА

Затечени полицијски службеници су навели следеће:

Лице које је лишено слободе се одмах обавештава о својим правима, и то најпре усмено, а затим путем обрасца, ког лице лишено слободе потписује. Пре свега лице се поучи: да није дужно ништа да изјави и да све што изјави може бити употребљено као доказ, да има право да несметано контактира браниоца по свом избору, и да бранилац присуствује његовом саслушању, да се о лишењу слободе без одлагања обавесте лица по његовом избору и да има право да га прегледа лекар.

Претресе лица лишених слободе увек обавља службено лице истог пола као и лице које се претреса. У случају одузимања ствари сачињава се потврда о привремено одузетим предметима, коју потписује лице коме је извршено одузимање и примерак потврде му се одмах уручује.

Обавештавање блиских лица по захтеву лица лишених слободе се обавља одмах по лишењу слободе, а о обавештавању се увек сачињава службена белешка.

Лицу лишеном слободе се омогућује право да позове изабраног браниоца, а бранилац по службеној дужности се одређује са списка Адвокатске коморе Војводине.

Решење, односно наредба о задржавању лица се доноси и уручује најкасније у року од два сата по лишавању слободе, а рок задржавања почиње да тече од момента лишавања слободе (у случају када се примењује Законик о кривичном поступку односно Закон о безбедности саобраћаја на путевима), и од момента довођења у просторије полиције (у случају када се примењује Закон о полицији). Решење о задржавању лица садржи правну поуку, а наредба о задржавању не садржи поуку о правном леку, јер исти није предвиђен.

Лекарски прегледи се према речима заменика начелника обављају увек када лице лишено слободе то затражи, након примене мера принуде и уколико је задржано лице доведено у станицу са видљивим повредама. Прегледи се обављају у полицијској станици у којој је лицу одређено задржавање.

Према наводима заменика начелника полицијске станице, извештај о употреби средстава принуде се сачињава у сваком случају када се примене средства принуде.

Полицијски службеници су навели да се лица лишена слободе у протеклих годину дана нису притуживала на рад службених лица.

ПОЛИЦИЈСКО ЗАДРЖАВАЊЕ

У ПС Бач, по наводима полицијских службеника, просторија за задржавање не користи се последњих 10 година у ту сврху јер је, иста по њиховој процени неусловна, те се она сада користи као магацин за оружје. Тренутно је у изградњи нова зграда полицијске станице Бач која ће имати 2 просторије за полицијско задржавање које задовољавају важеће стандарде.

УТВРЂЕНО

У ПС Бач не постоји одговарајућа просторија за полицијско задржавање.

ОСНОВ

Просторије за полицијско задржавање морају бити довољно простране. Морају имати најмање 6 квадратних метара ако су намењене за смештај једног лица, односно најмање 4 квадратна метра по особи ако су намењене за смештај више лица.⁴ Размак између зидова просторије мора бити најмање 2 метра, висина од пода до плафона најмање 2,5 метра, а уколико су мањих димензија могу се користити само ако боравак у њима не траје дуже од неколико сати.⁵ Просторије морају бити суве и проветрене, мора да постоји доток свежег ваздуха, као и да су осветљене како природним, тако и вештачким светлом, загрејане у складу са климатским приликама, опремљене креветом, душеком и довољним бројем ћебади, са санитарним уређајима, са дугметом електричног звона за позивање дежурног полицијског службеника, са простором за време на свежем ваздуху, са контролом путем видео-надзора и без елемената који у редовном току ствари могу послужити за самоповређивање задржаног лица.⁶ У просторијама треба да је обезбеђено коришћење текуће воде за пиће или да се задржаним лицима омогући довољна количина воде за пиће у оригиналној пластичној амбалажи.⁷ У просторијама за полицијско задржавање потребно је поставити обавештење да је просторија под видео надзором.⁸

ПРЕПОРУКА

Постојећа просторија за полицијско задржавање у ПС Бач и даље се неће користити за полицијско задржавање, а у новој полицијској станици формираће се посебне просторије за полицијско задржавање које испуњавају све важеће стандарде.

⁴ СРТ, Report to Serbia (2007), параграф. 36.

⁵ СРТ, Second General Report (1991), параграф. 43.

⁶ Заштитник грађана, Препорука 12 - 2619/ 10; у том смислу и СРТ, Serbia (2007), параграф.36.

⁷ Извештај Националног механизма за превенцију тортуре о посети ПУ Јагодина од 12. марта 2012. године.

⁸ Извештај Националног механизма за превенцију тортуре о посети ПС Ђуприја од 12. марта 2012. године.

УВИД У ДОКУМЕНТАЦИЈУ

Извршен је увид у књиге задржавања које се воде у ПС Бач, нису уочене неправилности.

Извршен је увид у предмет бр. 24/11 задржаног лица П.Р. Разлог за задржавање је нарушавање јавног реда и мира. Решењем о задржавању, донетим 11. августа 2011. године у 4 сата и 30 минута, П.Р. је одређено задржавање почев од 11. августа 2011. године у 4 сата и 30 минута, до 11. августа 2011. године у 16 сати и 30 минута. У записнику о задржавању лица од 11. августа 2011. године наведено је да је према П.Р. одређено задржавање почев од 11. августа 2011. године у 4 сата и 30 минута, а да је задржавање завршено 11. августа 2011. године у 16 сати и 30 минута (у трајању од дванаест сати). У решењу о задржавању је констатовано да је задржано лице у видно алкохолисаном стању нарушавало јавни ред и мир тако што је своју супругу вређао вулгарним речима, а затим почео да разбија покућство и прети полицијској патроли да ће запалити сопствену кућу. На основу увида у службену белешку о алкотестирању утврђено је да ја задржано лице имало 1,70 мг/мл алкохола у крви. У записнику о задржавању је констатовано да је поучен о правима која му припадају по закону, о правима је поучен на српском језику, те да је посебно поучен о праву да се о лишењу слободе без одлагања обавесте лица по његовом избору, што је задржано лице потврдило својим потписом на записнику. Лекар није прегледао задржано лице. У списима предмета налазе се следећа документа: решење о задржавању, записник о задржавању, захтев за покретање прекршајног поступка, пријава за прекршај, својеручна изјава задржаног лица и потврда о привремено одузетим предметим.

Извештај сачинили:
Јелена Самарџић
Жарко Марковић

ЗАМЕНИК ЗАШТИТНИКА
ГРАЂАНА

Милош Јанковић